

Izhaja vsako sredo
in petek zjutraj.
Stans za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 53

V Gorici, v petek 8. julija 1927

Leto X.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v
naprej. — List izdaja
konsorcij »Gor. Stra-
ža«. — Tisk Katoliške
tiskarne v Gorici. Rio
va Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli šte. 5.
(prej Scuole).
Telef. int. šte. 303.

Važna naloga.

Že večkrat smo na tem mestu govorili o izseljevanju in smo svarili naše ljudi pred tem zlom, ki goni v pogubo na tisoče naših najkrepkejših ljudi in ograža tudi našo bodočnost. Naše besede pa v splošnem niso našle posebnega odmeva. To priznanje je sicer trpko in bridko, toda prikrivanje bi nam nič ne pomagalo. Bolje je, če kot praktični ljudje računamo s suhimi dejstvi. In dejstvo je, da se naši ljudje ne prestando izseljujejo in da nimamo nikakega pripomočka, da bi to povodenj zajezili. Mislimo moramo zato prav trezno in hladno, kako bi iz izseljevanja, iz tega neizogibnega gorja, povlekli največ dobička, kako bi izseljevanje najbolj izkoristili v prid in dobro naših ljudi.

Kdo gre pri nas v prvi vrsti s trebuhom za grenkim kruhom v tujino? Močni in zdravi fantje in možje v najboljših letih ter brhka dekleta, tedaj cvet našega ljudstva. Dekleta si radi svoje brihtnosti, zanesljivosti in snažnosti znajo navadno prisluziti dober košček kruha. Za nje obstoja glavna nevarnost v нравstveni skvarjenosti, s katero je prenasočena mrzla tujina. Njihova prikupnost zapelje žal marsikatero v močvirje življenja, kjer postane zastrupljeni košček kruha včasih celo preobilen in radi tega poguben. Toda to je po glavje zase, povrnimo se k našim moškim izseljencem, katerih usoda v materijelnem oziru je veliko težavnejša in bridkejša.

Naš delavec nese s seboj v tujino navadno samo zdravo telo in jeklene mišice, drugih pridobitnih sredstev nima. In tujina ga sprejme kot takega in ga zaposli samo pri težkih telesnih delih. Ali v nevarnih rovih in rudnikih, ali pri trudapolnem poljskem delu, ali v divjih pragozdih, ali kjerkoli so znojna težka dela, tam najdeš slovenskega delavca — trpina. Tujina mu skop odrajuje in odplačuje njegovo živo telesno moč, jo brezdušno izsesava in ko jo je izmzgala do dna, vrže izžeto žrtev brez usmiljenja na cesto. Krvavo trpljenje in skromen zaslužek to je po navadi delež naših izseljencev.

Zakaj to? Zakaj si naši ljudje navadno ne morejo priboriti mehkejšega kruha kakor trdega težaškega, ki je namočen z znojem in prisluzen z neštetiimi žulji? Naši ljudje niso sposobni za nobeno strokovno delo, ne znajo večkrat nič drugega kakor samo nositi, kopati, sekati in kar je še drugih takih gajajočih del. To pa so manjvredna in slabo plačana opravila.

Kako naj odpravimo ta grozni nedostatek, ki reže v naše živo meso? Mi moramo začeti s smotrenim gibanjem, da se naš fantovski naraščaj po deželi priučiti kaki obrti. Vsi, ki ste že bili v svetu in tudi mi, ki opazujemo izseljeniško vprašanje od doma, vsi vemo, kako so delavci, ki so specializirani v kaki stroki povsod boljše plačani in dobé povsod tudi lažje delo. Zračunajte samo razliko v mezdi, ki jo dobi priprost robotnik ali pa izučen obrtnik delavec, pa boste videli, da se nabere v nekaj letih precejšnje premoženje! Koliko več prihrankov bi tedaj lahko prinesli naši izseljenci domov, kakšno velikansko korist bi imelo naše splošno gospodarsko

stanje, če bi naši izseljenci bili dobro izvežebani strokovni delavci?! Zato moramo resno začeti skrbeti, da se oni naši dečki, katerim bo sila razmer najbrže potisnila grčavo potno palico v roko, izuče v eni ali drugi obrti, specializirajo v eni ali drugi delavski stroki. V tem smislu naj vplivajo starši, ki se ne smejo plašiti tudi morebitnih malih stroškov, ker dajo s tem svojemu otroku najboljšo doto. Tudi naša prosvetna organizacija naj bi posvetila temu vprašanju, ki je za nas velike važnosti, svojo posebno pažnjo. Ravnotako je dolžnost šole in vseh drugih činiteljev, ki imajo nalogo skrbeti za dobrobit ljudstva, da se zavzamejo za strokovno naobrazbo

Kaj se godi po svetu?

Kdor se pripelje danes v Ljubljano, belo (res snažno in lepo) slovensko prestolico in se srečno prerije skozi množico na kolodvoru, opazi brž po prvih ulicah prav živahno vrvenje. Ljubljanci poznajo namreč to prednost svojega mesta, da se Ljubljana oživi navadno sredi visokega poletja, ko je meščan iz drugih mest že ob morju ali kje v planinah. V Ljubljani se redno vsako leto vrši sredi poletja znani velesajem, ki res vzbuja pozornost nele Jugoslavije, marveč cele srednje Evrope. V dneh velesajma pa skličejo po navadi še razne kongrese, zlete in podobne reči, ki privabijo obilo ljudstva. To je bolj zunanja slika hrušča, trenja in vrvenja v teh dneh. Če pa pokukaš malce v tajniške pisarne raznih strank in v uredništva ter v krajevna tajništva po deželi, brž opaziš, da kličejo stranke svoje volivce k volivnim škrinjicam. Shodi, zaupni sestanki, posvetovanja, sestavljanje kandidatnih list in kar je še takovi volivni robi podobnega, vse to je povzročilo, da življenje v Sloveniji to poletje prav naglo teče. Dežela in mesto sta že sredi vroče volivne priprave.

Stara borba.

V Sloveniji je borba med »liberalci« in »klerikalci« že tako vdolmačena, da si volivnega boja brez nje niti misliti ne moremo. In tudi za prihodnje državnozbornske volitve se bo bil vroč boj med Slov. ljudsko stranko in Žerjavovo liberalno strujo. Vroč, pravim, ker na obeh straneh vihtijo brušeno orožje. Slovenski samostojni demokratje (Žerjavovci) imajo razširjen tisk. Uredništva »Jutra«, »Slov. naroda« in »Domovine« so prav dobro organizirana. Opremljena so z najmodernejšim uredniškim ustrojem. Samo pri »Jutru« je stalno zaposlenih okoli 26 urednikov. Če se še pomisli, da je tiskana beseda, časnik, velesila, potem je treba priznati, da slovenski samostojni demokratje vihte s svojim tiskom močno orožje.

Slovenska ljudska stranka nima tako močno organiziranega tiska, ker nima na razpolago tolikih denarnih sredstev kakor liberalci, ki zastopajo velekapital. Nadalje je pri presoji tiska važno še eno dejstvo: v liberalnih listih je marsikaj na zadnjih straneh, kar bravec požgečka. Takšno branje je pa od nekdanj šlo. Malo popapriciranih

naše mladine. Kratko: vprašanje, ki smo se ga danes dotaknili je tolikega pomena, da mora tvoriti stalno točko med vprašanji naše ga javnega življenja.

Še nekaj!

Tujina rabi izobraženih ljudi. Zato skrbimo še bolj kakor dosedaj, da se naša mladina po možnosti vsestransko izobrazi. Čim več človek zna, tem lažje se bo pretolkel po tujem svetu. Ker bo šel v bodočnosti tok naših izseljencev gotovo v veliki meri v slovanske pokrajine, zato vadimo se pridno v slovenskem jeziku, ki nam bo odprl pot po vsem daljnem vzhodu! Kakor mnogo drugih naj nas še ta misel dramti in spodbuja, da ne bomo zanemarjali svojega materinega jezika, ki nam mora biti svet in nedotakljiv.

podlistkov ali »Pst. Samo za gospode!« in razprodajalec na postaji že pri prvih dveh jutranjih vlakih razproda svoj kup časopisov. Načelno pisanje listov Slovenske ljudske stranke pač ne vleče toliko plitvih širših plasti. Priznati je treba, da se v tem pogledu že marsikaj boljša, a množica, zlasti mestna, je vendar le še masa, ki se rada lovi za »šlagerji«. Na žalost je pa treba tudi to povedati, da katoliško časopisje v Sloveniji ni ob pravem času prilagodilo svoje oblike in vsebine duhu modernih potreb. Zdaj se kajpada tudi to izboljšuje. Vendar pa ima Slovenska ljudska stranka jedro svoje moči na deželi. Njeni zaupniki in voditelji krajevnih skupin so temelji, na katere je oprta.

V volivni borbi se bosta torej merili SLS in slovenska SDS. Slovenski radikali, radičevci in samostojni kmetje so navezani na ti dve stranki, ki ali majhne stranke pritegnejo k sebi s kako pogodbo politične vsebine, ali jih pa puste shirati.

Proti Slov. ljudski stranki.

Slovenski samostojni demokratje so najbolj brušeno orožje seveda naperili proti SLS. Da bi tej stranki zmajali temelj, so brž po razpisu volitev vrgli med slovenske volivce misel o ustanovitvi »Naprednega bloka«. V njem naj bi se združili vsi nasprotniki Slovenske ljudske stranke. S tako ponudbo so se ljudje od dr. Žerjavove skupine obrnili najprej na Samostojno kmetjsko stranko in na Narodno socialistično. No, s to slednjo so razgovori bili brž pri koncu, ker NSS v Sloveniji skoraj več pristašev nima. Politična kupčija s Samostojno kmetjsko stranko se je pa tudi čez par dni že razdrla. Nihče ni namreč hotel popustiti od svoje moči. Vodja kmetijcev Pucelj se je raje zapisal Radiču, kot pa Žerjavu. V četrtek se je namreč peljal v Zagreb in se je dal od Radiča pregovoriti, da se bo Samostojna kmetjska stranka oklenila radičevcev. V petek je g. bivši minister še sklical zbor svojih zaupnikov in jim je v veliko začudenje — tako vsaj poročal »Slov. Narod« — povedal, kaj se je skuhalo v Zagrebu. »Slov. Narod« trdi zdaj, da so samostojni kmetje razbili napredno zvezo. Polovica naprednega tabora je pa mnenja, da so sami žerjavovci krivi, da ni prišlo do zveze »protikle-

rikalnih strank«. Ta polovica je namreč zahtevala, naj bo napredni blok slovenski, ne omladno jugoslovanski ter naj se nikar neprestano ne bori proti »klerikalnemu zmaju«. Dr. Žerjav je baje tudi premalo poslanskih mest določil za svoje bodoče zaveznike, zato je misel »Naprednega bloka« že v začetku volivnega boja pokopana. Vabili so tudi socialiste v »Napredni blok«, a ti še odgovorili niso. Po temtako izgleda, da bo slovenski volivec stal jeseni pred celo vrsto skrinjic.

Radiču je kljub temu, da je postavil svoje kandidate tudi v Sloveniji, odklenkalo. Na shodih slišiš priproste kmečke grče, ki pravijo: »O Radiču pa ni treba niti govoriti,« če hoče kak govornik ožigosati kvarno Radičevo politiko. Ljudstvo je po tolikih volitvah že politično zrelo. Konec je tudi tiste demagogije, ki je še pri zadnjih volitvah vrgla med volivce krilatico, da mora biti zastopnik kmeta le kmet. S takim geslom, ki so ga znašli samostojni kmetje v svoj prid, se je dosti škodilo. Saj parlament je čisto nekaj drugega kot občinski zastop ali pokrajinski zbor. Podeželski ljudje so sami spoznali, da je v Beograd treba poslati brihtne razumnike, poštene in vzrasle iz ljudskih plasti.

V SLS.

Ko so se vsi poskusi, da bi se ustvarila v Sloveniji zveza vseh »protiklerikalnih« strank, razbili, je jelo vse časopisje v državi pisati, da je SLS upravičena zastopnica slovenske zemlje. Slovenci so se o tem že prepričali. Demokratski listi sicer pišejo, da je Korošec zatajil avtonomistično načelo. No, to je pač zgrešeno. Saj vsi vedo, da je ravno Slovenska ljudska stranka, ne z visokotečimi gesli, marveč z vztrajnim delom pridobila za Slovenijo široko samoupravo. Ljubljanska in mariborska oblastna skupščina sta krepko na delu, da pomoreta Sloveniji do gospodarskega zboljšanja. V načrtu že imajo velikanske elektrarne za Dolenjsko; kar je Završnica za Gorenjce, to namerava deželni odbor ljubljanski storiti za Dolenjsko. Ustanovila se bo nemara tudi hipotekarna banka. To bo za revne gospodarje velikanskega pomena. Zdaj morajo hoditi po posojila v razne banke, ki gospodarijo z ljudskim premoženjem na najbolj brezvestne načine. Morda je zanimivo dejstvo tudi to, da se bosta v bodoče od časa do časa obe slovenski skupščini sestajali na skupna zborovanja v Celje.

Vse to slovenski volivci, tudi od drugih strank, vedo in zaupajo poslancem ljudske stranke. Zato so vsi njeni prejšnji poslanci znova na kandidatnih listah, katere je v soboto potrdilo vodstvo, v nedeljo pa veličastni zbor zaupnikov. Nasprotne stranke je najbolj občutno dirnilo, da kandidirata v Ljubljani dr. Korošec in kot njegov namestnik pri širokih slojih priljubljeni France Terseglav. Nasprotniki so namreč pravili, da se bo SLS v Ljubljani zvezala z radikali in da bo nosilec liste dr. Ravnihar. S tem so hoteli reči, da se dr. Korošec boji, da ga ne bi ljubljanci več volili.

Tudi razni spori v strankinih vrstah so se izgledali. Nič čudnega, če

so nastali, saj je ni stranke in struje, kjer bi ne bilo ljudi, ki hočejo po vsej sili nositi zvonec. Tudi ti spori, pravim, so srečno prešli, tako, da danes ni v državi stranke, ki bi šla v tako strnjjenih vrstah v volivno borbo kakor SLS.

Vodja Slovencev govori.

Na nedeljskem shodu zaupnikov je imel dr. Korošec pomemben političen govor. V odlomkih ga lahko bereš tudi v srbskih listih. Govor je nekaka izjava Slovencev, ki želijo, da bi se razmere v državi urešile v prid celokupnosti. Že neka zunanja okoliščina kaže, da je bila Koroščeva beseda pretehtana. Svoj govor je imel namreč na listku papirja, sicer govori on prav lahko brez spiska.

Takole je pričel vodja Slovencev:

»Slovenska ljudska stranka ima sicer svoje volivce samo na slovenskem ozemlju, a njeni pogledi grejo preko mej slovenske zemlje, nje na skrb in briga je posvečena celi naši državi. To je pač popolnoma naravno, kajti mi pojмимо državo vedno le kot živ organizem, katerega člani morajo skupno in vzajemno doživljati vso srečo in nesrečo celote kakor posameznikov, deliti med seboj žalost in veselje ter hrepeneti za istimi cilji in vzori. Nam ni vseeno, kakšna je usoda črnogorskega kmeta, srbskega delavca ali hrvatskega obrtnika, mi imamo odprto srce in pripravljeno pomoč za vsakega brata, naj živi kjerkoli v naši državi. Meni se zdi, da je bilo potrebno poudariti, kajti vedno se še najdejo ljudje, ki nam očitajo, da nimamo dovolj širokih pogledov na celo državo, da smo separatisti, da se omejujemo samo na malo Slovenijo. Slovenska ljudska stranka raste in živi na slovenski zemlji, a njeno življenje je tesno zvezano s celim državnim organizmom.«

Nato je prešel na par zunanje političnih vprašanj ter je na široko razpravljaval o perečih gospodarskih vprašanjih Jugoslavije.

Najbolj važen je pa oni del, kjer govori vodja SLS o bodočih smernicah stranke politike:

»Kar se naše taktike v bodočem parlamentu tiče, vemo sicer, da se mora uravnavati po vsakokratnih razmerah, vendar na splošno že danes lahko rečemo, da bomo skušali zastopati interese države in Slovenije ne samo iz opozicije ven, ampak tudi v tesnem sodelovanju z drugimi državotvornimi strankami z vladnim krmilom v roki. Upamo, da bo hrvatski narod pri teh volitvah v večjem številu izrazil svoje zaupanje naši posestrimi,

Hrvatski pučki stranki, katera nam je po solidnem programu in poštenih ciljih med Hrvati najbližja. Ko smo bili v minulem državnem zboru v opoziciji, smo obdržavali prijateljske zveze z Demokratsko zaednico in Zemljeradniško stranko in upam, da teh zvez ne bodo skalelile tudi predstoječe volivne borbe. Posebno pa smo za časa našega desettedenskega sodelovanja v vladi našli v radikalni stranki iste resne poglede na našo državno politiko in veliko razumevanja za naše slovenske razmere in zahteve, tako da je naša želja, da ustvarimo v prihodnjem parlamentu z radikalno stranko, v katere sedanje notranje razmere se ne mečamo, še priskrnejše in tesnejše zveze nego so bile dosedanje. Mi imamo namreč trdno voljo in odkritosrčen namen, uravnati našo taktiko tako, da Slovenija ne bo več, v kolikor je to sploh pri programatičnih strankah mogoče, izpostavljena nestalnim in vedno spremenljivim situacijam, ampak da bo svoje parlamentarne moči in sile stavila neposredno v službo cele države in na ta način skušala tudi slovenskemu narodu zajamčiti vse blagodati take usmerjene politike.«

Koroščev govor, ki je modro državniško premišljen, brez znane ozkosrčnosti, ki le prevečkrat prevladuje v slovenskih strankah, je imel ugoden odmev. Že naslednji dan zjutraj je kralj na Bledu sprejel dr. Korošca. To je tudi znak, da drugi najvišji ustavni činitelj v državi določa Slovenski ljudski stranki eno prvih vlog pri gradbi nove, notranje urejene države južnih Slovanov.

Okno v svet.

Rusija se oborožuje.

Zadnji nedeljo se je vršil v Moskvi sprejem 230 častnikov, ki so dovršili šolo za vojaške vede, v rdečo armado. Slavnostni govor je imel predsednik sveta ljudskih komisarjev, po naše min. predsednik Rykov. Izjavil je, da je krepitev obrambnih sil države zaenkrat najvažnejša naloga, ker se vedno bolj pojavljajo grožnje z vojno.

Volitve v Sloveniji.

Radičeva stranka je tudi že postavila v Sloveniji svoje kandidate za priodnje državnozbornske volitve. V mariborski oblasti je nosilec liste Stjepan Radić sam, v ljubljanski pa bivši minister I. Pucelj. V Ljubljani kandidira za Radičevo stranko naš goriški rojak dr. Drago Marušič.

kot imena ostalih poslancev in vplivnih politikov stalo na skrivnostni listi. Kako strašni dnevi so potem prišli! Ali se bo lista objavila in se bo njegovo ime imenovalo? V čigavih rokah je lista? Tako smo se zaman spraševali. Dve imeni sta bili izročeni ljudskemu srdu, dva politika je obče ogorčenje spravilo s površja. Nikdar pa nismo zvedeli, odkod prihajajo obtožbe in v čigavih rokah so obtežilne listine.

»Daubrecq,« jo prekine Lupin. »O ne,« odvrne gospa Mergy, »tedaj ni Daubrecq še nič pomenil. Šele kasneje se je pojavil v javnem življenju. Toda naenkrat je resnica prišla na dan. Izdal jo je edini, ki jo je poznal Germineaux, bivši pravdni minister, nečak družbinega predsednika. Neozdravljivo bolan je pisal s smrtne postelje policijskemu ravnatelju in mu je zapustil listo. Po njegovih podatkih se je lista nahajala v železni skrinjici v kotu njegove spalnice. Germineaux je umrl. Odpri so skrinjico, a bila je prazna.«

»Daubrecq! Sedaj je pa gotovo on!« je prepričevalno zatrdil Lupin. »Da, Daubrecq,« je razburjeno od-

DNEVNE VESTI.

Prevzvišeni knezonadškof — zlatomašnik.

Dne 26. avg. t. l. bo naš prevzvladika knezonadškof dr. Borgia Sedej praznoval petdesetletnico svojega mašništva. Slavje svoje zlate maše bo praznoval v Gorici, kjer bo imel ta dan na Travniku slovesno pontifikalno mašo. K slavnosti so vabljeni vsi duhovniki iz nadškofije. Visokemu jubilaru že danes iskreno želimo: Vsemogočni ga nam ohrani še mnogo blaž goslovljenih let!

Letošnji novomašniki.

Na sv. Mohor 12. t. m. ob 8. uri zjutraj bo posvetil prevzvišeni knez in nadškof v svoji kapeli naslednje gg. bogoslovce goriške nadškofije: Goljevšček Božidar, Marjino Celje; Martinčič Albin, Gorica; Zorn Mirko, Prvačina in Žagar Antov, Log-Čezsoča. — V nedeljo dne 17. t. m. pa bodo v Trstu posvečeni gg.: Cesar Karl, Gulič Alojzij in Policardo Josip. — Čim manjše je število tem dražji so nam! Mladim gospodom, ki se darujejo Bogu in ljudstvu iz srca častitamo in jim želimo obilo moči božje! Na mnoga leta!

Promocija.

Dne 1. t. m. je promoviral na univerzi v Inomostu naš bovški rojak g. Juvančič Ivan za doktorja bogoslovja. Našemu najmlajšemu doktorju sv. pisma iskreno čestitamo!

Osebnе izkaznice.

Rok za izdajanje osebnih izkaznic je bil določen do 30. junija. Do tega dne se je človek, ki še ni imel osebnih izkaznic, izkazal lahko s kakšno drugo uradno ali poluradno legitimacijo. Od 30. junija velja — z malimi izjemami — kot polno veljavno izkazilo samo osebna istovetnica. Sedaj so dobili občinski uradi naročilo, da naj še naprej izdajajo osebnе izkaznice, naj si jo vsak oskrbi pri domačem obč. uradu. Če ne bo imel izkaznice in bo prišel radi tega v zadrege, naj si krivdo pripiše sam sebi. Mi smo zapisali že zadosti opominjevalnih besed.

Ministrski svet

bo imel svojo prihodnjo sejo dne 1. avgusta t. l. predpoldne.

Naš finančni in gospodar. položaj.

Finančni minister Volpi je bil v pondeljek 4. t. m. pri min. predsedniku Mussoliniju, kateremu je poročal o gospodarskem in finančnem položaju v državi.

Uradno poročilo o tem važnem razgovoru pravi med drugim:

Sklep, da se bo držala lira za nedoločen čas stalno razmerja 1 funt šterling = 90 liram, je odstranil vse zapreke moralne narave, ki so neugodno vplivale na razvoj gospodarstva. Pričakovati smemo, da bodo zdravi gospodarski krogi premagali neizogibne težkoče in se prilagodili zgorajšnjemu razmerju. V finančnem ministrstvu so bila že izvršena pripravljala dela za izvedbo davčnih olajšav, katere je ministrski svet načelno že sprejel. Davčne olajšave bodo znatne in bodo sorazmerno porazdeljene na poljedelstvo, industrijo, trgovino, nepremičnine, železniško prevoznico in dohodnino državnih uradnikov.

Uspeh jugoslovanske pesmi v inozemstvu.

Znani zagrebški pevski zbor »Kolo« je nastopil pred dnevi v Frankfurtu na Nemškem z oratorijem »Ciril in Metod«. Oratorij, ki je vsled svoje lepote in odličnega izvajanja dosegel velik uspeh, je delo priznanega hrvatskega skladatelja Širole. Zbor je vodil naš goriški rojak g. Srečko Kumar.

Bivši poslanec Miglioli

znani vodja levega krila italijanske ljudske stranke, je lansko leto v decembru v temni noči zbežal preko meje v Švico. Pred dnevi se je radi tega vršila pred sodiščem v Sondriu obravnava proti njemu ter proti dvema duhovnikoma in nekemu gorskemu vodniku, ki so bili obtoženi, da so pripomogli Miglioli k begu. Miglioli je bil v odsotnosti obsojen na 4 leta ječe, njegovi pomočniki pa vsak na dve leti.

Zborovanje narodnih manjšin.

V dneh od 22. do 24. avgusta se bodo sestali zastopniki 32 narodnih manjšin na zborovanje v Zenevi. Razpravljali bodo o sledečih točkah: 1. Evropski mir je ogrožen radi narodne nestrpnosti. 2. Sodelovanje narodnih manjšin v državah in mednarodnem svetu. 3. Jezikovno vprašanje. 4. Suverenost držav in manjšinske pravice. 5. Narodnostna statistika. 6. Organizacija in propaganda. Zastopanih bo krog 40 milijonov ljudi.

Rimski dnevnik »Tribuna« pripominja k temu važnemu dogodku: Komaj je končalo protiitalijansko hujskanje v Berlinu, že se pripravlja nov manjšinski kongres. Na tem zborovanju bodo med zastopniki razni Tinzi, Wilfani, Besednjaki, Ruffini, Guglielmo Ferrero,

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

»Tako?«

Na mah se je razblinila koprena nad Lupinovimi očmi, postalo mu je vse jasno, kar je bilo dozdej tako skrivnostno zavito.

Glasno je Klarisa nadaljevala:

»Da, njegovo ime je na listi; toda po pomoti, vsled neverjetne usode, katere žrtev je postal. Viktorin Mergy je bil član komisije, ki je imela nalogo pregledati načrt za francoski panamski prekop. On je tudi glasoval s tistimi, ki so načrt odobrili. Da, celo dobil je za to, jasno priznam, 15.000 frankov. Toda da vzel jih je za nekoga drugega, za enega svojih političnih prijateljev, v katerega je slepo zaupal. Šele ko se je družbin predsednik usmrtil in je blagajnik zbežal, ko je vsa kanalska afera z vsemi sleparijami in podkupovanji prišla v javnost, šele tedaj je moj mož zvedel, da so se mnogi njegovih tovarišev pustili podkupiti in šele tedaj je spoznal, da bo tudi njegovo ime

vrnila gospa Mergy. »Aleksis Daubrecq, ki je šest mesecev, preoblečen in nepoznan, bil kot tajnik pri Germineaux. Gotovo je, da je ponoči vlomil v skrinjo. Sodnijska preiskava je to dognala in Daubrecquova udeležba je bila dokazana.«

»Zakaj ga pa niso aretirali?«

»Čemu? Slutiti se je moglo, da je listo skrnil na varnem kraju. Njegova aretacija bi vzbudila velikanski škandal in vsa grda zadeva bi se še enkrat pred javnostjo razvila. Tega pa niso hoteli.«

»In kaj se je potem zgodilo?«

»Začela so se pogajanja.«

Lupin se je nasmejal.

»Z Daubrecquom stopiti v pogajanja! Čudna misel!«

»Da, prav čudna!« je potrdila gospa Mergy. »Med tem je pa on šel po začrtani poti do cilja. Osem dni po tatvini je šel v zbornico. Vprašal je po mojem možu in je od njega zahteval tekmo 24 ur 30.000 frankov. Če noče dati, bo škandal. Moj mož je tega človeka poznal, zgubil je glavo in se je usmrtil.«

»Kako neumno,« je naenkrat Lupinu ušlo. »Daubrecq je v posesti

liste s sedem in dvajsetimi imeni. Če bi hotel eno izmed njih izdati, bi moral celo listo pokazati, ali vsaj fotografijo od nje. Na tak način bi sicer povzročil škandal, toda za naprej bi mu izsiljevanje denarja bilo onemogočeno.«

»Da in ne,« odvrne ona.

»Kako?«

»Daubrecq me je obiskal ter mi je s podlim nasmeškom pravil o svojem razgovoru z mojim možem. Ni šlo le za listo, majhen listič, kamor je blagajnik zapisaval imena in svoto podkupnine in katerega je predsednik malo pred smrtjo podpisal. Obstojali so še drugi dokazi, o katerih pa udeleženci niso ničesar vedeli: pisma predsednika na blagajnika, na razne odvetnike itd. Edini neovrgljivi dokaz je bila lista z imeni sedem in dvajsetih. Njena pristnost je sigurna. Sicer so pa bili tudi drugi znaki dovolj nevarni. Saj so zadostovali, da sta bila dva poslanca uničena. Prestraši svojo žrtev, kot mojega moža, in žrtev plača ali se pa usmrti. Na to igro se Daubrecq mojstrsko razume. Zdaj veste.«

»Seveda.«

(Dalje.)

Canepa in tovariši. Vsi bodo služili mednarodni organizaciji. Ali vlada ne misli na to, da bi v to škandalozno komedijo posegla na pravi fašistovski način in da bi razpustila vsa društva, ki v Italiji delujejo za narodne manjšine in odvzela njihovim delegatom potne liste.«

Pij X. bo proglašen za svetnika.

Poročali smo že, da se dela z vso vsmo, da bi bil papež Pij X. proglašen za svetnika. Sedaj je izšel poziv na vernike, naj vsakdo, ki kaj ve o svetosti papeževega življenja ali o čudežih, ki so se zgodili po njegovi priprošnji, to takoj javi v Rim.

Nemške narodne manjšine.

Te dneve zborujejo v Rigi zastopniki nemških narodnih manjšin iz Jugoslavije, Poljske, Mažarske, Češkoslovaške, Danske in baltičkih držav. Nemških zastopnikov iz južne Tirolske ni, ker po poročilih listov niso dobili potrebnih dovoljenj. Posvetovanja so nekaka predpriprava za konferenco narodnih manjšin, ki se bo pričela 22. avg. v Ženevi.

»Luč«.

(Par pojasnil k »Mladikini« akademiji.)

Ves katoliški svet praznuje letos slovesno 1100-letnico, odkar se je rodil v Solunu sv. Ciril. Vrhovni cerkveni poglavar se je v prekrasnem pismu spomnil teh dveh svetih apostolov in iskreno priporočal vernikom, naj slovesno obhajajo veličastni jubilej.

Naše kat. prosvetne organizacije bodo v cerkvi in pri akademijah proslavile veličastno slavlje sicer na skromen, a tembolj prisrčen način. Tudi »Mladika« priredi sveti-ma bratoma v čast prav pestro in privlačno akademijo v soboto zvečer in nedeljo ob 5 pop. Glavna točka te proslave je dramatska legenda »Luč«, ki nam predstavlja dobo pokristjanjenja Moravanov. V pesniški obliki in vzvišeni vsebini stopa pred nas dušna tema na Moravi, ki jo prežene »Luč« resnice. Glasnik nas v pretresljivem uvodu privede v moravske gozde, kjer žive paganski Slovani »v temi zmot in greha«. Prvi prizori nam slikajo paganske običaje pri praznovanju kresa, praznika solca in ognja. Mladenske pleto vence, stari guslar jim prepeva. Poskočna pesem preide v mogočno himno na čast solnčnemu bogu Svetovidu. Začne se paganska daritev, pri kateri so darovali zahajajočemu solnčnemu bogu povesma prediva, spletenega spomladi. Zopet zaori poskočna pesem in pod mogočno lipo zaplešejo mladenske kolo.

Medtem pride oglednik Radovan. Ker ne vidi kresnega ognja pred kočo, sklene zažgati bajto. Ljubnica mu to prepreči — a zadene jo usodni udarec: Radovan jo nevarno rani z nožem. Obupani oče mlo toži nad nesrečo in sprejme ranjeno hčerko v kočo. Sveta brata očestovsko svarita zločinca, ki pa ostane zakrknjen v zmoti.

Veličastna je molitev sv. bratov, ki prosita Boga, neskončno Luč, naj ozdravi hčerko, odpre oči slepemu očetu in razsvetli dušno temo mladeniču Radovanu. Sledi čudež, o katerem poroča panonska legenda: oče izpregleda, hči ozdravi. Radovan začuden strmi. Pod vplivom čudeža prosita Radogost in Radovan za sv. Krst. Sveta brata ju peljeta v kočo, kjer ju učita in pripravljata na dušno prerojenje. Glasnik v veličastni pesmi naznana, da je prisijala Luč Moravanom.

Bliža se dan. V ranem jutru krstiga sv. apostola presrečnega Radogosta in Radovana. Mogočna himna se dviga v mlado jutro. Mo-

ravanom je vstala luč krščanske resnice.

Dejanje je pestro, polno krasnih scen in bogato na vsebini. Kdor bo z umevanjem prisostvoval predstavi, bo zadovoljen in hvaležen odnesel najlepše vtise. To pa je tudi glavni namen te prelepe dramske legende.

Socialni vestnik.

Novo določbe o najemninah.

Radi porasta lire je bilo potrebno urediti posebno tudi vprašanje stanovanjskih najemnin. V »Gazzetta Ufficiale« od 22. junija 1927. št. 143 je bil razglašen kr. odlok zakon od 16. junija 1927. št. 948, ki urejuje na novo vprašanje najemnin. Z dnevom objave v »Gazzetta Ufficiale« je odlok stopil tudi že v veljavo.

Glavne določbe novega odloka.

Najemnine za stanovanja, za trgovino ali pa obče najemnine od prostorov, ki so prikladni tudi za druge namene in ne samo za stanovanje, ne bo mogoče več zvišati po dnevu, ko je stopil novi odlok v veljavo.

Od 1. julija 1927. dalje ne bo smela najemnina za stanovanjsko hišo, ki nima več ko 5 sob in ki je bila prikladna za stanovanje že pred 1. januarjem 1919., presežati štirikratne najemnine, ki so jo isti ali pa drugi najemniki plačevali v letu 1914; če je današnja najemnina več kot štirikrat večja, je treba najemnino znižati vsaj na štirikratno višino najemnine iz leta 1914.

Od 1. julija 1927. dalje se znižajo najemnine od stanovanj, ki nimajo več ko 5 sob in ki so bile prikladne za stanovanje šele po 1. januarju 1919. za 15 odstotkov. Najemnine od stanovanj, ki imajo več ko 5 sob in ne več ko 8 oseb se znižajo za 10 odstotkov.

Če služijo najemniniski prostori za trgovino ali pa obče za nestanovanjske svrhe, se znižajo najemnina od teh prostorov tudi od 1. julija dalje od 10 do 20 odstotkov. Če služijo prostori za trgovino jestvin, se mora dovoliti vedno največji popust.

Isti popusti se morajo dovoliti tudi pri podnajemninah.

Kako se določi popust?

Popusti na najemninah se določijo od cele odškodnine, ki jo plača najemnik za uporabo stvari, če tudi plačuje del odškodnine za morebitne postranske ugodnosti in ne samo na naslov najemnine. Če gre za najemninska stanovanja s pohištvom, je treba znižati celotno najemnino, ki jo najemnik plača za stanovanje in pohištvo. Omenjeni popusti se morajo dovoliti na najemninah, ki jih najemniki plačujejo v času, ko stopi novi odlok o najemninah v veljavo; pri novih najemninskih pogodbah, ki so se sklenile predno je stopil novi odlok v veljavo in ki se imajo pozneje izvršiti, tečejo popusti od dneva, ko postane pogodba izvršljiva.

Isti popusti veljajo tudi za stranke, ki stopijo na mesto najemnikov, kateri so sklenili pogodbe.

Vloga sodnika.

Če se ne moreta najemnik in najemodajalec sporazumeti zaradi znižanja najemnine, določi na zahtevo najemnika okrajni sodnik (pretor) za koliko se mora najemnina znižati. Proti pretorjevemu sklepu je izključena vsaka pritožba.

Vsi akti, ki se tičejo tega postopanja, so prosti vseh pristojbin; samo za prepis sodnikove rešitve je treba plačati zapisno pristojbino.

Če ni mogoče točno določiti najemnine, ki se je plačevala v letu 1914., jo določi približno pretor, pri čemer mora upoštevati prednjo najemnino, ki se je plačevala za po-

dobna stanovanja (trgovinske prostore) v tistih krajih. Isto tako določi pretor najemnino iz leta 1914., če so bili med tem prostori izboljšani in popravljani.

Če je najemnik vložil prošnjo za znižanje najemnine po 31. juliju 1927., se dovoli popust na najemnini od prvega dneva meseca, ki sledi dnevu, ko je bila vložena prošnja za znižanje najemnine. Dokler ni pretor rešil prošnje za znižanje najemnine, mora najemnik plačevati najemnino v dogovorjeni višini; vendar ima najemnik pravico pridržati si znesek, ki ga je preveč plačal, pri naslednjih najemninah.

Če plačuje najemnik na podlagi pogodbe ali pa po običaju na enkrat več ko tri mesečne najemninske obroke, sme zahtevati od okrajnega sodnika, da bo plačeval največ trimesečne obroke na enkrat, ravno tako sme zahtevati najemnik od okrajnega sodnika, da zniža morebitni polog, če polog presega tri mesečne najemninske obroke. Proti rešitvi sodnikovi je izključena vsaka pritožba. Preveč plačani zneski se ne povrnejo, pač pa jih sme najemnik pridržati pri najemninah.

Ljubljanski velesejem.

(Izvirno poročilo.)

Ljubljana, 6. julija 1927.

7. ljubljanski velesejem je v teh dneh na svojem višku. Ozadje velesejma je kot običajno veselo in živahno. Mnogoštevilne razstave privabijo dosti obiskovalcev, ki se sicer za napredek gospodarstva preveč ne zanimajo.

Na velesejskem prostoru je umetniški paviljon, kjer so razstavili svoja dela slovenski umetniki. Mlajša umetniška struja ni na tej razstavi dosti zastopana. Higijenski oddelek je vsako leto skrbneje urejen, po res hvalevrednem prizadevanju Higijenskega oddelka, ki vsako leto pošilja na študij v Ameriko svoje mlade zdravnike. Kdor ima rad ptičke pride na svoj račun v lopi, kjer so razstavljeni prav pristni kanarčki. Nekaj prav lepega in poučnega je razstava Trboveljske premogokopne družbe. Tu vidiš kar cel rudnik v majhnem. Poleg je pa še neštevilno risb in statistik, ki povedo, kako se slovensko rudarstvo razvija. Zadnje tedne se je v Sloveniji vse začelo zanimati za zrakoplovstvo. Velika letalska tekma na ljubljanskem letališču predzadnje nedelje je vzbudila to zanimanje. Ljubljanski aeroklub je v okusni lopi razstavil modele naj-

različnejših letal. Zgovorni vodnik ti tudi pove da te eno letalo stane samo toliko kot avtomobil boljše vrste (okoli 100.000 dinarjev). Če še povemo, da je na veseličnem prostoru tja do poznih oziroma zgodnjih ur vse živo in veselo, smo pokazali na par zanimivosti, ki marsikoga privabijo na velesejem.

Gospodarski krogi se pa seveda zanimajo bolj za strokovno stran. Razstavljalcev je krog 700. V veliki večini so zastopane domače tvrdke. Inozemske le v takih strokah, ki jih v Sloveniji ni. Kakor sodijo po prvih dnevih bo obisk velesejma vsaj tolik kot lani. Morja da bo pa število obiskovalcev celo presežilo 100.000. Največ obiskovalcev je seveda iz vseh krajev Slovenije. Slovenci iz Julijske Benečije so tudi častno zastopani. Skoraj 2000 jih prihi vsako leto k tej gospodarski prireditvi. Značilno je, da privabijo ljubljanski velesejmi posebno južne kraje države: Srbijo in Bosno, dočim težita n. pr. Vodina in Dalmacija na zagrebški velesejem. Iz inozemstva pride dosti Čehov, Madžarov, Avstrijcev in Italijanov.

Razstavljalcev je običajno $\frac{2}{3}$ starih. Najbolje so na razstavi zastopane avtomobilske tvrdke, poljedelski stroji, pohištvo, stroji za obdelovanje lesa, čevlji in usnje. Predilna industrija letos ni toliko zastopana, ker ima že itak preveč naročil in bi novih ne mogla zmagovati. To je industrija, ki v Sloveniji najbolje uspeva. Tekstilna tvrdka Mautner n. pr. je iz čistih dohodkov kupila velike predilnice v Beogradu. Avtomobilna industrija pa zelo napreduje, ker se avtomobilizem razvija. V prvi polovici letošnjega leta je število avtomobilov naraslo za 200. Zaenkrat so pa to še bolj stare znamke, ki jih pri nas ni več.

Tudi dobre kupčije se na velesejskih sklepajo. Nerodno je pa uprava velesejma ukrenila, da niso predmeti urejeni lepo po strokah. Poleg pohištva dobiš papirno tvrdko, poleg pluga kak parfum itd. Toda to, kakor tudi tisto na drobno prodajanje, ki pa je namenjeno bolj za Ljubljančane in za vabo, se da že kako urediti. Malo čudno je pa, da iz mariborske oblasti ni dosti zastopnikov in obiskovalcev. Ali je še zmeraj tista stara: Tu Kranjc, tu Štajerc?

Jesen se pa na letnem telovadišču Sokola poleg velesejskih prostorov otvori kmetijska razstava (poljedelski stroji, živina, semena itd.). Razstava bo združena tudi s proslavo 160 letnice kmetijske družbe.

Kaj je novega na deželi?

Sempas.

Preteklo nedeljo sem moral v Šempas po gotovih opravilih. Ker sem zvedel, da osebe, s katero sem imel opravka, ni dopoldne doma, sem se namenil k sv. maši, ki je bila ob deveti uri. Ko sem prišel pred cerkev, vidim tam lepo število fantov in tudi nekaj možakov. Za trenutek se ustavim misleč, da je še dovolj časa za v cerkev. Kmalu pa začujem orgle, zato stopim v cerkev. Kako sem se pa začudil, ko sem videl, da sem prišel ravno k darovanju. Po končani sv. maši sem vprašal nekoga, zakaj so bili omenjeni možki zunaj? Mi odgovori, da je navada ostajati med sv. mašo okoli cerkve. To je pa res graje vredna navada, da se med sv. mašo pogovarja in kadi cigarete okrog cerkve. Boljše je, da vsi tisti, ki se držite te nelepe navade, ostanete doma kakor da še druge zunaj združujete. Veselilo bi me, da ko pridem spet v Šempas, ne bom videl več kaj sličnega.

Popotnik.

Renče.

Bela žena neprestano kosi... Koliko dobrih življenj nam je že vničila in koliko grenkih solz prizadelo! In komu se ne bi krčilo srce od boli, ko vidi, da nas zapuščajo najboljši ljudje. Danes so veseli in zdravi, jutri jim poje mrtvaški zvon. Črni oblaki so se začeli zbirati nam nami. Naši domovi se praznijo... Umrla je v soboto 2. t. m. Marija Pregelj, žena posestnika in zidarkega delovodje Antona Pregelja. V petek zvečer je še večerjala z nevesto in možem, bila je še vesela, čila in zdrava, naslednji dan ob 1. uri zjutraj — mrtva. Bajajo je zadela kap. Pokojnica je bila blaga žena, dobra svetovalka, vedno odprti rok, spoštovana od vseh, kar je jasno pokazal njen svečani pogreb. Do solz smo bili ganjeni, ko smo videli njenega sina in hčerko Lojzko, ki sta prihitela iz tujine na grob eno uro po dovršenem pogrebu. Pokojnici naj sveti večna luč in naj počiva v miru! — Prizadetim naše iskreno sožalje!

Volčjadraga.

Naša mladina se je letos posvečila »fot balu«. Tekmovala je že parkrat z Biljenci, vselej je pa bila od teh premagana. V nedeljo 3. t. m. je pa nastopila proti renškim nogometašem. Zmagali so Volčjadragarji s 5 : 0. Prisostovala sta oba predsednika, »Šport, in izob. društva« iz Renč in »Prosvet. društva« iz Volčjedrage. Ni mam namena opisovati, kateri je bil bolj »braf«, hočem le opozoriti na neko navado, ki bi se ne smela oprijeti ne članov izobraževalnih društev, ne druge mladine — mislim namreč na preklinjanje. Čeravno je bilo prisotno tudi drugo občinstvo, so nogometaši tako grdo preklinjali, da so zapustili nekateri igrišče iz sramu, da se pri nas še dobijo taki mladeniči, ki so celo člani izobraževalnih društev. Posebno so se odlikovali Renčani. Naj za danes zadostuje!

Kred.

Naša farna cerkev sv. Nikolaja je dovršena. Ob tej priliki je naša dolžnost, da se spomnimo naših voditeljev — dušnih pastirjev, ki se s svojo požrtvovalnostjo ter ne sebičnim delom pripomogli, da se je naša srčna želja vdejavila. Spomniti se moramo na našega pokojnega vikarja Jakoba Fona, ki je prvi zamislil načrt obnoviti, oziroma na novo dozidati našo cerkev. V ta namen je že pred vojno kupil z lastnimi prihranki kos zemljišča, na katerem naj bi se bil dvigal nov hram božji. Prišla je vojna in napravila velik križ čez njegove plemenite načrte. Blagi pokojnik ni dočkal konca svetovnemu klanju, da bi zamogel vdejaviti svojo namero: umrl je v oktobru leta 1917. Zapustil pa je cerkvi večji del svojih prihrankov, odtrganih od lastnih ust; kajti bil je skromen. Ohranjen ostane v našem in naših potomcev spominu.

S pokojnim vikarjem Fonom je bila za lep čas pokopana tudi njegova namera na obnovo naše cerkve. A prišel je mož v osebi prečastitega g. Vinkota Aljančiča, našega sedanjega dušnega pastirja, ki se ni vstrašil prevzeti nase ogromnih skrbi ter odgovornosti, združenih z obnovitvijo cerkve. Lotil se je težke naloge, ki bi si je le redko kdo upal naprtiti na svoje rame. Z njemu lastno vnemo ter žilavostjo nas je bodril in vzpodbujal, da niso niti največji omahljivci in mrmrači obupali nad započetim delom. In obnovljena cerkev sv. Nikolaja bo spominjala nas in naše potomce na njegovo železno voljo, vteleseno v novi cerkveni stavbi.

Gospod vikar! Ob blagoslovitvi obnovljene cerkve vam kličemo prav iz srca: Bog naj Vas živi in ohrani med nami še dolgo vrsto let!

Banjšice.

V petek, dne 1. t. m. je bila pri nas huda nevihta s točo in dežjem. Posamezna zrna toče so bila 7 do 8 cm dolga in so merila na okrog 13 do 14 cm. K sreči je toča klestila le par minut. Na sadju in poljskih pridelkih je napravila veliko škodo. 1/4 dela je odnesla v spodnjem delu občine. Še starejši ljudje ne pomnijo take toče.

Rihemberk.

V soboto dne 3. t. m. smo položili v hladen grob ostanke nepozabne Helene Vidmarjeve od Skrbčev, ki je šele v šestindvajsetem letu svoje starosti zapustila to solzno dolino. Ako velja za kateregakoli beseda: solzna dolina, je veljala za te, predraga Helena! Šibka in boleha po telesu — a močna po duhu si se vztrajno bojevala vse dni svoje življenja. Nikdar ni bilo nobene tožbe iz tvojih ust, dasi bi bila opravičena. Kdor pozna tvoja dela in je videl tvoje šibko in boleho telo, bi nikdar ne mogel verjeti, da so to tvoja dela. Vneta za vse dobro, se nisi nikdar silila v ospredje.

Kolikokrat si pozno zvečer po težkem delu razgrnila našo »Goriško Stražo« in marljivo prebirala »Naš čolnič« in druge knjige, da bi sledila dogodkom časa. Tvoja pridnost v gospodarstvu nam je vzgled. Ob tvoji smrti smo začutili kako bridka je ločitev. Nobena druga reč nas ne more v tej žalosti potolažiti kakor trdno upanje, da te je Bog po trudapolnem delu poklical k večnemu plačilu. Naročila si, da nočeš suhih rož, ampak svežih. In teh ti hočemo pokladati na tvoj grob s pobožnimi molitvami vred. Počivaj v miru!

Štanjel.

(»Golgota.«) Iz vse naše okolice vedno čitamo v časopisih o prireditvah ali o kakeh drugih novostih. Zakaj bi ravno mi Štanjelci vedno molčali! Ne, oglasimo se! Zadnja prireditev Pevskega in bralnega društva »Štanjel« se je vršila na vel. pondeljek, a po kritikah ni prav dobro uspela. Sedaj pa skušamo vse to popraviti, ker smo dobili nove moči v dram. odsek. Dne 31. t. m. in 7. avg. vprizorimo na našem znanem odru igro »Golgota«. Tisti, katerim je igra znana, bodo gotovo vedeli koliko truda in koliko večerov moramo porabiti za vaje in to ravno sedaj v največjem delu. Upamo pa, da ne bo vse to zastoj, ampak da bo naš trud plačan z lepim uspehom. Sosedna društva prosimo, naj ta dan ne prirejajo nikakih prireditev, ampak naj raje vsi prihitijo v naš znani in starodavni Štanjel.

Življenje Štefana Radića.

(Nadaljevanje.)

Moja tretja pot v Prago leta 1918.
Zveza Hrvatske s Češko.

V začetku decembra l. 1918. sem šel v Prago, da predložim češkim uradnim krogom načrt, katerega sem bil izdelal s šefom srbske vojne misije v Zagrebu, polkovnikom Simonovićem. Po tem načrtu naj bi medmurski Hrvatje skupno s Hrvatimi v tako zvanem koridoru med Bratislavo in Varaždinom, tedaj med Slovaško in Hrvatsko, imeli zagotovljeno svobodno in trajno gospodarsko in železniško zvezo. S tem bi bila ustvarjena zveza med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Zunanji minister dr. Kramar je izročil celotni načrt svojemu tajniku drju Veverki z naročilom, da pooblaščuje predsednika vlade, da se z menoj dogovori in uredi vse, kar je potrebno. Švehla je bil za stvar zelo navdušen, zlasti ko je slišal, kako jo hočemo izvesti. Ko sem se pa vrnil v Zagreb, sem zvedel, da je Svetozar Pribičević načrt obsojil, češ, da je nesmiseln. Razen tega je dogodek dne 5. decembra na Jelačićevem trgu, kjer so bili hrvatski vojščaki postreljeni kakor navadni uporniki porušil moralni temelj tej zanosni zamisli.

Spomenica mirovni konferenci v Parizu in dva moja dolgotrajna zapora.

Med tem je bilo na izrednem občnem zboru dne 3. febr. 1919. sklenjeno, da se hrvatski narod obrne na mirovno konferenco v Parizu s kratko spomenico, v kateri zahteva zase pravico samoodločbe in izraža željo, da se po svoji svobodni volji združi v enakopravno zajednico s Srbijo in Črnogoro. V enem mesecu je bilo zbranih okrog 200.000 podpisov samih svobodnih kmečkih gospodarjev, toda dne 25. marca 1919. sem bil aretiran kljub temu, da sem bil hrvatski narodni zastopnik in član začasnega narodnega predstavništva v Beogradu. V zaporu so me pridržali na osebno odgovornost takratnega notranjega ministra Svetozara Pribičevića do 17. febr. 1920. Postopali so z menoj tako, da z besedo tega sploh ne morem povedati. Kmalu nato so me

pod novo vlado S. Protića dne 22. marca 1920. zopet prijeli in sem bil v zaporu nekaj časa radi preiskave, nekaj časa, ker sem čakal na pravomočnost obsodbe, do 28. nov. 1919., ko sem bil na dan volitev v ustavodajno skupščino pomiloščen.

Valuta.

Dne 6. julija si dobil :

za 100 franc. frankov	71 07 do 71 75	Lir
za 100 belg. frankov	250 50 do 255 50	Lir
za 100 švic. frankov	350 65 do 354 65	Lir
za 100 češ.-slov. kron	53 40 do 54 20	Lir
za 100 dinarjev	31 60 do 32 10	Lir
za 1 sterling	88 48 do 88 78	Lir
za 1 dolar	18 17 do 18 27	Lir
Novci po 20 frankov	70.— do 72.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0251 do 0.0261	Lir

Vojno-odškodninske obveznice: 61.70.

VII. ljubljanski velesejem.

Obiščite ga od 2. do 11. julija t. l. 30% popust na italijanskih in 50% na jugoslovanskih železnicah. Jugoslovanski vizum L 10. Te olajšave so deležni oni, ki kupijo izkaznice po L 12 pri sejmskem komisarju: Agenzia Čehovin, Trst, Viale XX. Settembre 65. Na željo preskrbi sejmski komisar vsem interesentom, ki stanujejo izven Trsta jugoslovansko dovoljenje. Interesenti naj dološljejo potni list in L 12 za izkaznico, L 10 za vizum in L 5 za poštno stroške.

Na prodaj je hiša s hlevom in majhnim vrtom tik glavne ceste, pripravna za obrt ali gostilno. Pojasnila daje Ivan Volarič, Idersko 103, p. Kobarid.

Lloyd Sabaud.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 19. 7. 1927.

»Conte Rosso« 5. 8. 1927.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Principessa Maria« 10. 8. 1927.

»Conte Verde« 25. 8. 1927.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh.

v Avstralijo:

»Regina d'Italia« 11. 8. 1927.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke za stopnik

F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

Na prodaj je v Čepovanu nova hiša z zemljiščem, prosta davka za pet let. Hiša leži tik ceste in je pripravna za vsako obrt. Cena po dogovoru. Več pove lastnik Ignac Bratuž, Čepovan št. 26.

Dobro, zdravo mleko na dom dobite od »Mlekarske zadruge v Šempasu. Naznanite svoj naslov pri upravi »Goriške Straže«. Cena na dom 1.10 L.

Prodajam po ceni 10 vagonov bukovih drv suhih. Drva leže tik kodlodvora na Jesenicah; prodajam francosko vagon ali meja. Vprašajte v hostelu »Pošta« na Jesenicah (SHS.).

Izkušen strojnik pri parnih žagah in drugih parnih strojih išče službe. — Ta strojnik je Jožef Hrovat v Čezsoči, P. Plezzo.

Prva kmečka gospodarska zadruga v Selu na Vipavskem, p. Cernizza Goriziana, ima v kleti več sto hl dobrega belega vina. — Cene brez konkurence. Na željo se tudi dostavi na dom. Priporoča se vsem, posebno pa gostilničarjem za običen obisk.

POZOR!

Velika zaloga mrtvaških potrebščin 20% ceneje kot povsod drugod. J. Saksida, trgovec z mrtv. predmeti, Dornberg št. 3.

Zdravnik
za zobe in usta
Dr. LOJZ KRAIGHER
sprejema
v GORICI
Piazza della Vittoria št. 20

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellanovich, lastnik F. Bollazio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carducci 9 pri Fiegel.

Teod. Hribar (nasl.) »Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Kaymann, vrabovratno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! **Cene zmerno!**

PODRUŽNICA**Ljubljanske kreditne banke v Gorici**
Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica **Centrala LJUBLJANA** Rezerve
Din. 50.000.000 **Din. 10.000.000**

Podružnice in agencije: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, Novi Sad, Novomesto, Ptuj, Prevalje, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst. Sezonska ekspozitura: Rogaska Slatina.

Vloge na knjižice po 4½%.**Vloge v tekočem računu** lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).**Nakup valut, čekov, deviz in obligacij** vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.**Nakazila** v tu- in inozemstvo.**Borzni** in ostali bančni posli.